

ei leidnud ühist keelt Vabariigi Valitsusega, saadeti E. korraldusel riigivanemalt saadud volituse alusel s. a. 2. okt. laiali. Asetanud V Riigikogu üleminekuajaks vaikivasse olekusse, alustas valitsus, kus E. oli suuremate ürituste tegelikuks juhiks, pidevalt kehtiva kaitseisukorra najal teostama seadusandlust ja reforme, toetudes riigivanema ja sõjavägede ülemjuhataja J. Laidoner'i (vt. ka *Suppl.*) autoriteedile ning rahva poolehoiule. Ühtlasi laiendati sisekaitseülema võimupiire administratiivkaristuste määramisel, eriti ulakuse vastu võitlemiseks. Olles aastate vältel käsitelnud agraarideoloogilisi ja eluvaatelisti küsimusi alalhoidliku ning patriootliku („põlise oleku“, „maahinge“ jne. juhtmõtete) vaimu laadis, taotles E. nüüd poliitilise ideoloogia alal rahva ühtlust ning kõigi eestlaste ühtehoidumise vaimu, lähtudes eestluse eesmärkidest, ajaloolisest kutsumusest jne. Rahvuslikku ja kultuurilist propagandat soodustas eesti raamatu 400 a. juubeli puhul 1935. a. suurejooneliselt korraldatud Raamatuaasta, mille eestseisuses oli E. juhtival kohal. Ta aktiivsel osavõtul alustati uuendatud kujul seltskondlikku aktsiooni nimede-eestistamise alal, algatati kodukaunistamise hoogtööd jm. Suhtudes rahvasse kui tervikusse püüti kindlalt vältida lahkkelide esiletulekut ja avalikku poliitilist võitlust. Siseministeriumi juurde loodi sügisel 1934 propagandatalitus, mis sept-s 1935 viidi Vabariigi Valitsuse juurde, otsese alluvusega peaministrile. Seltskondliku esindusena asutati veebr-s 1935 keskvoimu juurde Riigi Majandusnõukogu ja Rahvuskultuuri ja Rahvahariduse Nõukogu; viimase juhatajaks oli E. peaministri asetäitjana. Seoses poliitiliste parteide tegevuse seismapanekuga sisekaitseülema poolt märtsis 1935 likvideeriti parteid ka tegelikult. Poliitilise ühtluse ja kokkukuuluvuse vaimu arendamiseks ning rahvuskultuuriliste ürituste teostamiseks kutsuti s. a. märtsis ellu Isamaaliit; selle keskjuhatuse koosseisu on E. ühe organisaatorina kuulunud algusest peale. E. teotses energiliselt omavalitsustest lahkkelide kõrvaldamisel, misjärel omavalitsused reformiti ümber. 1937. a. kehtima pandud Vallaseadusega tõsteti esirinda isikliku vastutuse printsiip senise kollegiaalse asemele. Ka on ulatuslikult ümber kor-

raldatud valdade piirid. A-l 1938 pandi kehtima võimu koondamise poolest suuri uuendusi toov Linnaseadus ja Maakonnaseadus. Tuletõrje, mis korraldati 1936 oma organisatsioonilt ümber, sai endale ka kodanliku õhukaitse ülesanded ja viidi ühendusse politseitalituse juhtimisega. E. jätkas edukalt vapside liikumise likvideerimist. 1934. a. 12. märtsil lõpetatud liikumise juhte karistati juunis 1935 sõjaringkonnakohtu poolt vangistusega tingimisi. Põranda all A. Sirk'i eestvõttel ja Soome Isamaalise Rahvaliidumise (IKL-i) toetusel loodud laialdane vapside organisatsioon, kel oli 1935. a. 8. dets-l peetava Isamaaliidu I üleriigilise kongressi puhul teoksil hulljulge mässukavatsus, paljastati 7. dets-i ööl ja mässujuhid tabati. Sisekaitseülema E. poolt kohtu kätte antud 154 mässukavatsusest osavõtjast karistas sõjaringkonnakohus peategelasi kuni 20 a. sunnitööga. Kodurahu, rahvaühtluse ja välispoliitiliste heavahekordade hoidmise huvides on ohjendatud sõna-, trüki- ja koosolekuvabadust ning ajakirjandust, katsudes neid viia juhitava ühtluse raamesse. Ms. suleti ajalehist „Rahva Sõna“ 1937 ajutiselt ja 1938 lõplikult ning „Vaba Maa“ 1938, ajakirjust „Tänapäev“ ajutiselt 1938. a. Marksismi ja klassivõitluse aluste kõrvaldamiseks töölistonnast tagandati sept-s 1936 Töölisühingu Keskliidu juhatus, kelle asemele nimetati uus koosseis, ja s. a. dets-s Tekstiiltöölise Ühingu juhatus ühingu sisekorratuste pärast. — E. oli veebr-s 1936 Rahvuskogu kokkukutsumise küsimuse otsustamiseks korraldatud rahvahääletuse peakomitee kui ka dets-s 1936 peetud Rahvuskogu valimiste peakomitee esimeheks. Rahvuskogu I koja liikmena võttis E. 1937. a. osa uue Põhiseaduse koostamisest. Seejärel organiseeris ta Riigivolikogu valimiste eel poliitilist võitlusorganit parteitul alusel — Põhiseaduse elluviimise rahvarinnet. Rahvarinde tegevuse soodustamisega kanti hoolt, et Riigivolikogu valdavas enamuses koosneks uue Põhiseaduse ja selle alusel arendatava korra pooldajaist. E. oli rahvarinde keskjuhatuse liige selle moodustamisest jaan-st 1938 peale. Veebr-s 1938 valiiti ta Võrumaalt Riigivolikogusse, kus rahvarinne sai rõhva enamuse. Rahvaesinduse kokkuleku järel asus E. riigihoidja K. Päts'i määramisel apr-s 1938 peaministri üles-